کثرت کتب قرائات در قرون نخستین، نشانه تواتر استقبالی قرآن

من دیشب کتاب آقای فضلی را میدیدم، خیلی جالب است! ایشان میگویند[1] ابن جزری در النشر گفته «اول من صنّف فی القرائات ابو عبید قاسم بن سلام[2]». بعد ایشان میگویند وفات قاسم بن سلام برای 224 است، میگویند[3]من تفحص کردم اولین آنها شاید در سال نود وفات کرده. میگویند به کتب سنن دادهایم. جالبش این است که تا زمان ابن مجاهد که تسبیع کرده از کتبی که در قرائات نوشته شده اسم میبرند. حدوداً چهل و چهار کتاب. ایشان در این کتاب این مقدار را میشمارند. اگر هم بیشتر بگردی می بینی که چقدر شد. یعنی زمینه قرآن کریم و بسطی که بین مسلمین داشته شوخی است؟! در فاصلهای که ابن جزری می گوید اول او است، ایشان تفحص میکنند و از چهل و چهار کتاب اسم میبرند. از بزرگانی که در این فن کار کردهاند. تاریخ وفاتشان را هم کنارش نوشته است. چهل و چهار کتاب در قرائات بود. یکی از آنها برای ابان بن تغلب است.

بعد به آن مستشرق ایراد میگیرند و میگویند ایشان در این محیص، مختار القرائه را با کتاب القرائه اشتباه کرده است. یعنی میخواهند بگویند من این اشتباه نکردهام. من مختارات را بهعنوان کتاب حساب نکردهام، بلکه کتابها را به حساب آوردهام. این خیلی مهم است. لذا میخواهم عرض کنم قرآن یک تواتری دارد که این کتابها آن را قوی نکرده، بلکه خودش زمینهای داشته که این همه کتاب نوشته شود. چقدر دیدهاند تفاوت میکند! میگوییم این کتابها تواتر قرآن را جا انداخته است. میگوییم نه، از روز اول قرآن کار خودش را طوری شروع کرده که این کتابها از ذیول و از آثار شروع پر توان تواتری آن است.

والحمد لله رب العالمین

---

[1]القرائات القرآنیه؛ ص۲۹؛ أبو عبيد القاسم بن سلاّم (ت ۲۲۴ ه). قال ابن الجزري في النشر : «فكان أول إمام معتبر جمع القراءات في كتاب: أبو عبيد القاسم بن سلام و جعلهم - فيما أحسب - خمسة و عشرين قارئا مع هؤلاء السبعة».

[2]النشر فی القراءات العشر ج۱ص۳۴

[3]القرائات القرآنیه ص۲۷؛ و يختلف المؤرخون في أول من ألّف فيها، فذهب الأكثر الى أنه أبو عبيد القاسم ابن سلام (ت 224 ه)، و حسب ابن الجزري في غاية النهاية أنه أبو حاتم السجستاني (ت 255 ه)، و ذهب السيد حسن الصدر في كتابه (تأسيس الشيعة لعلوم الاسلام) الى أنه أبان بن تغلب الكوفي (ت 141 ه). و بعد تتبعي للمسألة - في ما وقفت عليه من مصادر و مراجع - رأيت أن أول من ألف في القراءات وه يحيى بن يعمر (ت 90 ه) ثم تتابع التأليف بعده.

بازبینی #2
ایجاد شده 4 آوریل 2024 09:21:57 توسط ... .
به روزرسانی شده 16 مه 2024 10:03:34 توسط ... .